

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 17 maj 2021
(OR. en)

8592/21

RECH 199

NOT

från: Ordförandeskapet
till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Ärende: *Förberedelser inför konkurrenskraftsrådets möte den 27–28 maj 2021*
Ett förnyat europeiskt forskningsområde – förberedelse av genomförandet av ett ambitiöst europeiskt forskningsområde rustat för nästa årtionde
– *Riktlinjedebatt*

Inför konkurrenskraftsrådets riktlinjedebatt den 28 maj 2021 bifogas för delegationerna följande not från ordförandeskapet: *Ett förnyat europeiskt forskningsområde – förberedelse av genomförandet av ett ambitiöst europeiskt forskningsområde rustat för nästa årtionde.*

Ett förnyat europeiskt forskningsområde – förberedelse av genomförandet av ett ambitiöst europeiskt forskningsområde rustat för nästa årtionde

Inledning och bakgrundsinformation

Bakgrund

1. År 2000 fastställde rådet ett mål om att förverkliga det europeiska forskningsområdet, och 2008 fastställde rådet en **vision för 2020**¹. Denna vision omfattade dimensionen en inre marknad för forskning, med bland annat gränsöverskridande rörlighet för forskare och öppnandet av arbetsmarknaden för europeiska forskare, samtidigt som forskarna skulle erbjudas bättre karriärmöjligheter under familjevänliga förhållanden. När det gäller dimensionen kunskapspridning och kunskapsutnyttjande främjades genom visionen en optimal användning av immateriella rättigheter i kombination med öppen tillgång till kunskap och innovation. Avsikten i fråga om forskningssystemens struktur var att främja ytterligare vetenskaplig excellens och tillhandahållande av forskningsanläggningar av världsklass.
2. **En del av denna vision har förverkligats** genom ökade kopplingar och samarbetsförbindelser mellan forskare och forskarsamhällen i hela Europa, som främjas genom EU:s ramprogram för forskning och innovation och andra transnationella samarbetsåtgärder som forskningsinfrastruktur och gemensamma programplaneringsinitiativ. De nätverk som inrättats är varaktiga, men ojämnt fördelade över Europa, och har lett till en ökad ”systemsammankoppling” av de nationella forskningssystemen på europeisk nivå, vilket har konstaterats i vetenskaplig litteratur och blivit tydligt i samband med brexit när effekterna av att det brittiska systemet skildes från det europeiska systemet mättes.

¹ Europeiska unionens råd, dok. 7652/1/08/REV1.

3. Den **nationella politiken och den regionala politiken**, vilka spelar en viktig roll, är sammankopplade och beroende av varandra på ett **uropeiskt överstatligt plan**, som ett slags ”system av system” och en integrerad del av EU:s gemensamma politik för forskning och innovation.
4. Det finns redan **gemensamma europeiska värden och principer** som utgör vår gemensamma etiska grundsyn, som är ett resultat av det intensiva samarbetet och konkurrensen mellan våra vetenskapliga och tekniska samfund. Denna etiska grundsyn omfattar också en uppsättning relativt väl harmoniserade och samordnade normer och förfaranden på olika nivåer, som gäller allt från programplanering till resultat och utvärdering av forskning. Det har hänt mycket sedan de första ramprogrammen på 1980-talet, då kultur, språk och andra nationella särdrag verkligen hade betydelse och hindrade samarbetet, även det dagliga samarbetet. Vi har redan kommit långt på vägen mot en europeisering av forskningen.

Dags för en ny vision?

5. När det hade gått mer än tio år sedan man fastställde visionen för 2020 för den europeiska forsknings- och innovationspolitiken och Europeiska rådets ambition att förverkliga det europeiska forskningsområdet senast 2014² beslutade ordförandeskapstrion Tyskland, Portugal och Slovenien att ta ett steg framåt och inkludera **ett förnyat europeiskt forskningsområde** som sitt **övergripande mål inom forskning och innovation**.
6. Sedan dess har det pågått ett intensivt arbete mellan rådet, medlemsstaterna och kommissionen. Värt att nämna är till exempel det betydelsefulla arbetet i form av Eracs yttrande om det europeiska forskningsområdets framtid³, Europeiska kommissionens meddelande från september 2020 *En ny era för det europeiska forskningsområdet*⁴, följt av rådets slutsatser om det nya europeiska forskningsområdet⁵, och det pågående arbetet i expertgruppen ”det europeiska forskningsområdets forum för omställning”, som har fått i uppdrag att utarbeta ett yttrande om innehållet i en kommande pakt för forskning och innovation, bland annat principer och värden och eventuella mål som ska uppnås. Inom ramen för detta forum tas de inledande stegen för att på programplaneringsnivå gemensamt utarbeta en dagordning för tematiska och strukturella prioriteringar och åtgärder för det europeiska forskningsområdet.

² EUCO 2/11.

³ Erac 1201/20.

⁴ 11400/20+ADD1.

⁵ 13567/20.

7. **Målen** för det nya europeiska forskningsområdet, vilka fastställdes i rådets slutsatser från december 2020, definierades som forskarcentrerade och värdebaserade med inriktning på spetskompetens och resultat. Delat ansvar mellan medlemsstaterna och kommissionen fastställdes som en viktig dimension, med bland annat ett större engagemang hos medborgare och berörda aktörer, liksom ekosystemens mångfald och inriktningen på forskningens bidrag till de globala samhällsutmaningarna och annan offentlig politik.
8. I dag, i efterdyningarna av kriserna som kom med pandemin och när vi börjar diskutera Europas framtid, är **svaret på frågan om hur vetenskap och teknik kan bidra till Europas framtid** mer relevant än någonsin och behovet av en reviderad **vision för det europeiska forskningsområdet av grundläggande betydelse**. De lärdomar som dragits under krisen och dess inverkan på de nationella och europeiska ekosystemen för forskning och innovation har varit av yttersta vikt på alla nivåer och tydligt visat alla att kunskapsbasen är av avgörande betydelse för att övervinna kriser, och att öppet samarbete och resultat- och datadelning i och utanför Europa är av grundläggande betydelse.
9. För att vi ska kunna hantera utmaningarna och samtidigt upprätthålla och utvidga den solida kunskapsbasen på europeisk nivå, som omfattar kunskapscykeln från grundforskning till utnyttjande på marknaden, måste vi fastställa en vision och en tydlig politisk inriktning för det europeiska forskningsområdets framtid för nästa årtionde. Det förefaller relevant och lägligt att forskningsministrarna beaktar både detta och de övergripande målen och skälen för prioritering vid programplanering och finansiering.

Förberedelse av genomförandet av ett ambitiöst europeiskt forskningsområde rustat för nästa årtionde

10. Även om det råder enighet om ett förnyat europeiskt forskningsområde, om behovet av att locka till sig och behålla de bästa forskningstalangerna och om behovet av att ytterligare främja forskningsinstitut och öka finansieringen, är fullbordandet av den inre marknaden för forskning fortfarande ett mål som ännu inte har uppnåtts trots de viktiga åtgärder som redan vidtagits. Till åtgärderna hörde bland annat mekanismer och medel (icke-bindande lagstiftning) som i stort sett fortfarande är giltiga men som behöver utvidgas och stärkas, bland annat för att främja lika möjligheter för alla, särskilt när det gäller jämställdhet, för att kontinuerligt utveckla och sprida principer för öppen vetenskap och den infrastruktur som krävs för att stödja dem, eller för att utveckla det nätverk av europeiska infrastrukturer (Esfri) som samordnar den europeiska strategi för infrastruktur som ingår i färdplaner.

11. Det återstår dock fortfarande att utveckla och fullborda en fullfjädrad inre marknad för forskare, inbegripet ramvillkoren för denna. Ett grundläggande inslag är **forskarkarriärer** och **forskningsbedömning**. Ett steg framåt i denna riktning har tagits i och med det förväntade godkännandet av rådets slutsatser om en fördjupning av det europeiska forskningsområdet: att skapa attraktiva och hållbara karriärer och arbetsvillkor för forskare och göra kompetenscirkulation till ett faktum, i vilka vi för första gången antar en forskarcentrerad systemisk helhetsstrategi som kombinerar de olika politiska åtgärder och instrument som direkt bidrar till den, samtidigt som vi respekterar kompetensen på flera nivåer och autonomi hos organisationer som bedriver forskning och institutioner för högre utbildning. Såsom anges i rådets slutsatser, vilka nu väntar på att godkännas, är det viktigt att utveckla en europeisk ram för forskarkarriärer och att göra kompetenscirkulation till ett faktum, allteftersom orsakerna till de ojämna flödena av forskare identifieras och åtgärdas, och stöd ges till ett system för observation och övervakning av forskarkarriärer och kompetenscirkulation.
12. I denna nya strategi erkänns att forskare är högt kvalificerade och rörliga yrkesutövare som bör ges möjligheter och ramvillkor för lämpliga, hållbara och interoperabla forskarkarriärer. Även om rådets slutsatser tillhandahåller en ram och en politisk inriktning som till stor del bidrar till målet om en inre marknad, måste ett antal verktyg och metoder utvecklas för att komplettera den begreppsmässiga och metodologiska ramen så att man kan uppnå en fullt fungerande marknad som omfattar EU, medlemsstaterna och regionerna.

13. När det gäller **kunskapsproduktion** grundar sig unionens strategi på forskningssamverkan, som binds samman i europeiska distribuerade nätverk för spetskompetens inom vetenskap och teknik, vilket samtidigt gör det möjligt att skapa en kritisk massa och minska dubbelarbete. Inom kunskapsproduktionen är grundforskningen en grundförutsättning som bör bibehållas och stärkas i hela Europa, i så stor utsträckning som möjligt i samverkan och samordning med entreprenörsinitiativ. Dessutom krävs det fortfarande att samarbetsnätverk skaffar sig en starkare identitet i Europa och en bättre synlighet globalt. Vi måste se till att vår inkluderande strategi för uppbyggnad av spetskompetens ger de europeiska forskarna och innovatörerna största möjliga erkännande, så att ingen europeisk region hamnar på efterkälken. Detta kan uppnås genom en rad stödåtgärder som bibehåller nödvändig flexibilitet och bevarar den akademiska friheten. Ovannämnda nätverk av forskare och institutioner bör vara de som i första hand gynnas av en effektiv, inkluderande och fullt fungerande inre marknad för forskning i och med att deras resurser och kompetensreserv fungerar på ett smidigt sätt.
14. När det gäller att omsätta visionen och målen i **genomförandeprocesserna/programplaneringsprocesserna** är det viktigt att förstå möjliga scenarier för samarbetsformerna och hur man har gått vidare i olika faser av den europeiska processen. Ett sätt är att stärka vårt **partnerskap** på strategiska eller strukturella områden, där medlemsstaterna ytterligare skulle samordna sina program och prioriteringar med initiativ på EU-nivå (europeiska partnerskap och uppdrag, Esfris färdplaner) genom att tillämpa den öppna samordningsmetoden. Ett annat, kompletterande sätt skulle vara att **utöka vår integration** utöver de nuvarande gemensamma verktyg som stöds av ramprogrammet (Europeiska forskningsrådet och EIC) och utvidga denna integrerade strategi till andra strukturer eller plattformar som unionen skulle kunna inrätta för att göra det möjligt för europeiska aktörer att få tillgång till gemensamma möjligheter och koppla samman och samverka kring ansträngningar på ett smidigt sätt, i riktning mot en mer integrerad och inkluderande inre marknad för forskning.

Frågor

1. Hur ser ministrarna på forsknings- och innovationspolitikens bidrag till Europas framtid och vilken är deras vision för 2030, inbegripet förnyelsen av det europeiska forskningsområdet?
 2. Bör förverkligandet av den inre marknaden för forskare och kunskap senast 2030 – med lämpliga ramvillkor och normer – vara ett av målen för den nya visionen, som omfattar forskare, forskningsorganisationer, finansiärer, regleringsmekanismer och regleringsorgan?
 3. Med tanke på att det finns flera alternativ för att uppnå den visionen, vilka former, processer och mekanismer anser ministrarna vara de bästa för att förbereda genomförandet av det europeiska forskningsområdet?
-